

V zvestobi narodu in veri

Teološka fakulteta v Ljubljani je izdala zbornik o Lambertu Ehrlichu in Filipu Terčelju.

Lambert Ehrlich je gotovo eden največjih in tudi najvplivnejših Slovencev. V komunističnem in žal še v tranzicijskem obdobju je zaradi svoje vloge obrambe in zaščite naroda pred okupatorskimi in revolucionarnimi posegi doživel izbris iz javnega spomina, njegov grob na ljubljanskih Žalah so po vojni revolucionarji oskrunili, njegovo truplo pa z drugimi pomembnimi protirevolucionarnimi rodoljubi odpeljali v neznane kraške jame. A njegova podoba vseeno vstaja med nami. Slovenska teološka akademija v Rimu in Teološka fakulteta (Inštitut za zgodovino Cerkve) sta leta 1992 ob petdeseti obletnici umora organizirali prvi posvet o njem. Ob drugem posvetu leta 2002 je ob šestdeseti obletnici njegove nasilne smrti v organizaciji Teološke fakultete ob vstopu v njeno stavbo dobil svoj doprni kip, darilo njegovih zvestih učencev stražarjev. Ob sedemdeseti obletnici nasilne smrti pa so na Teološki fakulteti za teden Univerze v Ljubljani znova v sodelovanju z drugimi strokovnjaki organizirali raziskovalni projekt. V njem so strnili nova dognanja in upoštevali nove družbene okoliščine predstavili pomen njegovega življenja in dela za Slovence. »Kljub zamolčani polpreteklosti vstaja med nas njegov svetel lik in znova kliče Slovence ter vse državljane te države k premisleku o vlogi naroda in države v zahtevnih prilikah novih povezav in globalizacijskih procesov,« sta v zborniku *V zvestobi narodu in veri* (zbirka *Znanstvena knjižnica*) zapisala urednika Janez Juhant in Mateja Centa.

Posamezni avtorji razčlenjujejo ključne vidike Ehrlichovega življenja in dela. Teologinja in filozofinja Ana Martinjak Ratej je obširno predstavila njegovo življenje in delo. Z njim je Ehrlich odločilno posegel v življenje naroda, predvsem pa dal Slovincem pomemben narodnostni in duhovni pečat. Janko Zerzer, koroški jezikoslovec, zgodovinar in narodni delavec, nadaljuje s poglobljenimi spoznanji iz Ehrlichovega koroškega obdobja ter prispeva pričevanja o njegovi vlogi na Pariški mirovni konferenci, kjer je bil Ehrlich v vlogi svetovalca in zastopnika slovenske vlade (Narodni svet) dr.

Ivana Žolgerja (1867–1925), opozoril pa je tudi na zmanipuliran prispevek o Ehrlichu v *Enciklopediji Slovenije*. Sledi prispevek zgodovinarja Staneta Grande, ki je orisal Ehrlichovo bogato prizadevanje za slovensko nacionalno državo in ugotovil, da je Ehrlich med redkimi Slovenci, ki so imeli v svojem času jasno podobo, kako naj pridemo do lastne države ali konfederacije držav, v kateri si bomo zagotovili ustrezno samostojnost. Zgodovinarica Tamara Griesser Pečar je razčlenila ozadje načrtovanja umora Lamberta Ehrlich od komunistične Varnostno-obveščevalne službe OF in njegovo izvedbo. Filozof in teolog Janez Juhant piše o odnosu Ehrlich do nacizma, fašizma in komunizma ter izpostavlja njegovo trezno presoj o zapletenih razmer na Slovenskem ob zasedbi okupatorjev ter začetku krvave revolucije, ki je ob vojnem nasilju zanetila še protirevolucionarni spopad. Ehrlich se je kot kristjan in demokrat tem nasilnim metodam komunistov uprl. Klasični fi-

EHRlich SE JE V KRITIČNIH TRENUTKIH IZ KRŠČANSKIH DUHOVNIH VIROV ZAVZEMAL ZA NARODOV BLAGOR IN PREŽIVETJE.

lolog in zgodovinar Aleš Maver je prikazal izvore in razplete političnih umorov v preteklosti in opozarja na razsežnosti političnega umora in izbrisa Lamberta Ehrlich iz slovenske zavesti. Drago Karl Ocvirk je umestil Ehrlich kot veroslovca (religiologa) v zbir takratnega znanja o religiji in predstavil kritiko Ehrlichove knjige *Izvor avstralskih verovanj* (1922), ki jo je tri leta po izidu napisal takrat svetovno priznani religiolog A. R. Radcliffe-Brown (objavljena je bila v reviji *American Anthropologist*). Ocvirk je opozaril na pomen Ehrlich kot prvega slovenskega antropološko-etnološkega znanstvenika. Ciril Sorč vidi Ehrlich na Slovenskem,

poleg Franceta Grivca (1878–1963), kot pomembnega učitelja nauka o Cerkvi. Ehrlich je bil privržen, pronicljiv, duhovno osveščen in družbeno dejaven katoličan ter je tako presojal tudi pomen in vlogo katoliške Cerkve v družbi. Njegove poglede nanjo so usmerjale misijonske in protiliberalistične pobude, Cerkev je razumel kot ustanovo Jezusa Kristusa za odrešenje vseh ljudi. Mari Jože Osredkar je predstavil Ehrlichovo apologetsko delovanje oziroma njegovo predavateljsko delo v okviru predmeta *Teologia fundamentalis* (osnovno bogoslovje) oziroma apologetika. Avtor pri tem predmetu zagovarja (apologia) katoliško vero kot (edino) znamenje odrešenja na podlagi izročila v smislu prvega vatikanskega cerkvenega zbora (1869–1870), kar pa je drugi vatikanski cerkveni zbor (1962–1965) presegel v ekumenskem duhu. Nadja Ušaj Pregelj je primerjala Lamberta Ehrlich in Filipa Terčelja ter pokazala, kako sta imela skupne osnove v študijskem izobraževanju, enaka stališča do vloge vere in Cerkve za Slovence ter druge narode, pa tudi sorodne poglede na totalitarne zlorabe človeka in družbe, predvsem pa ju je povezovala zavzetost za slovenski narod in katoličane, za kar sta oba dala tudi svoje življenje. ■

IVO ŽAJDELA